

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1963-1964.

21 JANVIER 1964.

Proposition de loi tendant à modifier l'article 29, § 4, 3°, de la loi du 20 novembre 1962 portant réforme des impôts sur les revenus.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition a pour but de permettre l'opération de transformation de forme juridique d'une société en une société de forme différente, sans que la société ainsi transformée ne tombe dans la contradiction née du libellé défectueux de la phrase unique formant l'article 29, § 4, 3°, de la loi du 20 novembre 1962.

En effet, les conditions que doivent remplir les sociétés qui se transforment uniquement en vue d'adopter une forme sociale différente sont doubles :

a) aucune modification ne peut être apportée dans l'évaluation des éléments du bilan;

b) le capital réellement libéré, restant à rembourser au moment de la transformation de la forme juridique, et les réserves éventuellement incorporées dans ce capital doivent apparaître distinctement au bilan de la nouvelle société (celle née de la transformation).

Cette disposition a été introduite dans la loi par un amendement gouvernemental (Chambre, session de 1961-1962, doc. 264, n° 31) en vue d'éviter que les réserves incorporées au capital avant la transformation de la forme juridique d'une société puissent, lors de la liquidation de la société issue de cette transformation, être considérées comme du capital réellement libéré restant à rembourser.

Le Ministre a considéré cette mesure comme étant une « formalité administrative » (Chambre, session 1961-1962, doc. 264, n° 42, p. 150).

Or, si nous comprenons que le Ministre ait cherché à simplifier le travail de l'Administration des Finances tout en assurant une juste perception de l'impôt, nous estimons que la contradiction relevée dans le texte

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1963-1964.

21 JANUARI 1964.

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 29, § 4, 3°, van de wet van 20 november 1962 houdende hervorming van de inkomstenbelastingen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel heeft ten doel de vennootschappen in staat te stellen hun rechtsvorm te wijzigen zonder dat de aldus ontstane nieuwe vennootschappen voor een onmogelijke toestand komen te staan zoals thans het geval is als gevolg van de gebrekkige redactie van de enige zin van artikel 29, § 4, 3°, van de wet van 20 november 1962.

De vennootschappen die omgevormd worden met de uitsluitende bedoeling een nieuwe maatschappelijke vorm aan te nemen, moeten thans twee eisen voldoen aan :

a) de raming van de elementen van de balans mag niet worden gewijzigd;

b) het werkelijk gestorte kapitaal, dat op het ogenblik van de wijziging van de rechtsvorm nog terugbetaalbaar is, en de eventueel in dat kapitaal opgenomen reserves moeten afzonderlijk voorkomen op de balans van de nieuwe vennootschap (ontstaan na de omvorming).

Deze bepaling is in de wet ingevoegd bij een amendement van de regering (Kamer, zitting 1961-1962, Gedr. St. 264, n° 31) ten einde te vermijden dat de reserves die in het kapitaal werden opgenomen vóór de wijziging van de rechtsvorm van de vennootschap, bij de vereffening van de uit die omvorming ontstane vennootschap zouden worden beschouwd als nog terugbetaalbaar volgestort kapitaal.

De Minister beschouwde die maatregel als een « administratieve formaliteit » (Kamer, zitting 1961-1962, Gedr. St. 264, n° 42, blz. 150).

Wij hebben begrip voor het streven van de Minister om het werk van de administratie van Financiën te vereenvoudigen en de belasting toch op richtige wijze te innen, maar wij zijn van oordeel dat de betrokken tekst

incriminé est de nature, soit à rendre impossible la transformation de forme sociale telle qu'elle est encouragée également par la loi du 20 février 1963, modifiant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, soit de la compliquer inutilement et de la rendre inutilement plus coûteuse.

En effet, pour faire apparaître séparément le capital réellement libéré restant à rembourser et les réserves éventuellement incorporées au capital, il faut un document qui y autorise. La seule autorité habilitée à trancher en la matière est l'assemblée générale des actionnaires ou des associés, délibérant suivant les majorités spéciales requises à cet effet par les lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Il nous paraît en outre excessif d'obliger une société qui a régulièrement incorporé des réserves au capital dans le passé de les en extraire parce qu'elle modifie sa forme sociale. Pareille notion porterait atteinte au principe de l'intangibilité du capital gage des tiers. (Fredericq, t. IV, p. 109).

La société étant propriétaire exclusive du patrimoine social mis en commun, il s'ensuit que ni les associés, ni le créancier, ni leurs héritiers ou leur exécuteur testamentaire ne peuvent provoquer l'apposition de scellés sur ce patrimoine (*ibid.* p. 156).

Scinder le capital, comme cela est proposé dans la disposition que nous voulons amender, conduirait à créer une confusion dans l'esprit des tiers en faisant apparaître d'anciennes réserves comme étant constitutives d'une véritable hypothèque occulte au profit du fisc. Or, rien ne dit qu'au moment où le fisc serait en état de lever cette hypothèque occulte — lors de la liquidation ou du partage de l'avoir social — il soit créancier privilégié en premier rang.

Afin d'éviter les nombreuses complications d'ordre juridique que nous n'avons fait qu'effleurer ici, nous proposons de renoncer à la comptabilisation séparée du capital et des réserves qui y ont été incorporées, car le comptable des sociétés dont question n'a aucun document pour appuyer semblable écriture, qui ne peut être qu'irrégulière».

Monsieur le Sénateur Van Houtte, préoccupé comme nous de l'aspect juridique du problème — il s'agit effectivement de cela puisque nous sommes dans le domaine de la transformation de sociétés — a posé une question au Ministre des Finances, Bulletin du 20 août 1962, p. 976.

Notre honoré collègue soulève un point de droit commercial, on lui répond d'une manière inintelligible qui révèle l'existence d'une réelle impasse.

Il faut que le notaire instrumentant dispose d'éléments certains et réguliers.

Il faut que si des réserves ont été anciennement incorporées au capital on les en extraie pour les faire apparaître distinctement.

de la verandering van maatschappelijke vorm, die ook in de hand wordt gewerkt door de wet van 20 februari 1963 tot wijziging van het Wetboek van de registratie-, hypotheek- en griffierechten, zo niet onmogelijk dan tochodeloos ingewikkelder en duurder maakt.

Om het werkelijk gestorte kapitaal dat nog terugbetaalbaar is, en de reserves die eventueel in dat kapitaal zijn opgenomen, afzonderlijk in de balans te doen uitkomen, moet immers een document voorhanden zijn op grond waarvan dat kan geschieden. Het enige gezagslichaam dat ten deze kan beslissen is de algemene vergadering van de aandeelhouders of van de vennoten, die beslist met de bijzondere meerderheden bepaald bij de gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen.

Wij achten het bovendien overdreven een vennootschap die in het verleden geregeld reserves in het kapitaal heeft opgenomen, te verplichten ze er opnieuw van af te nemen omdat zij haar maatschappelijke vorm wijzigt. Dit is een inbreuk op het beginsel van de onaantastbaarheid van het kapitaal, dat als zekerheid voor derden dient (Fredericq, D. IV, blz. 109).

Aangezien de vennootschap alleen eigenaar is van het in gemeenschap gebrachte maatschappelijk bezit, volgt daaruit dat noch de vennoten, noch de schuldeisers, noch hun erfgenamen of testamentuitvoerders de zegels kunnen doen leggen op dat bezit (*ibid.* blz. 156).

Het kapitaal splitsen, zoals voorgesteld wordt in de bepaling die wij wensen te wijzigen, zou verwarring stichten bij derden, omdat al de reserves zouden beschouwd worden als een werkelijke verdoken hypothec ten behoeve van de fiscus. Niets zegt evenwel dat de fiscus, op het ogenblik dat hij die verdoken hypothec zou kunnen lichten, namelijk bij de vereffening of de verdeling van het maatschappelijk bezit, bevoordrecht schuldeiser van eerste rang zal zijn.

Ter voorkoming van de talrijke moeilijkheden van juridische aard, die wij slechts even hebben aangeerd, stellen wij voor, de verplichting op te heffen om het kapitaal en de daarin opgenomen reserves afzonderlijk te boeken, omdat de boekhoudkundige van de betrokken vennootschappen geen document bezit tot staving van zulke schrifturen en deze dan ook niet anders dan « onregelmatig » kunnen zijn.

Senator Van Houtte, die evenals wij denkt aan het juridisch aspect van het probleem — en hierom gaat het inderdaad, aangezien wij ons op het gebied van de omvorming van vennootschappen bevinden — heeft aan de Minister van Financiën een vraag gesteld in het Bulletin van 20 augustus 1962, blz. 976.

Onze geachte collega brengt het handelsrecht ter sprake; het hem verstrekte antwoord is onbegrijpelijk, wat erop wijst dat wij in een slop zijn terechtgekomen.

De werkende notaris moet over vaststaande en regelmatige gegevens beschikken.

Als er vroeger reserves in het kapitaal zijn opgenomen, moeten die daaruit worden teruggenomen en afzonderlijk worden geboekt.

Comme l'un et l'autre sont irréalisables sans exposer de nouveaux frais, nous proposons de remplacer cette disposition par l'obligation pour les sociétés qui se transforment de faire figurer dans leurs statuts un article spécial donnant l'historique de la société et de son capital, depuis sa constitution jusques et y compris l'acte relatif à sa transformation.

N. HOUGARDY.

*
**

Proposition de loi tendant à modifier l'article 29, § 4, 3°, de la loi du 20 novembre 1962 portant réforme des impôts sur les revenus.

ARTICLE UNIQUE.

L'article 29, § 4, 3°, de la loi du 20 novembre 1962 portant réforme des impôts sur les revenus est remplacé par la disposition suivante :

« 3° qui adoptent une autre forme juridique, sauf si l'évaluation des éléments de l'actif et du passif, y compris le capital et les réserves ne subit aucune modification à cette occasion et que les statuts de la société transformée contiennent un article spécial faisant l'historique du capital de la société transformée, depuis son origine jusques et y compris la transformation, mentionnant la date des actes passés et, s'il y a lieu, la référence de leur publication aux Annexes au Moniteur belge ».

N. HOUGARDY.
R. VREVEN.

Aangezien een en ander niet mogelijk is zonder nieuwe kosten te maken, stellen wij voor, die bepaling te vervangen door de verplichting voor de vennootschappen die een nieuwe vorm aannemen, om in hun statuut een bijzonder artikel neer te leggen met een historisch overzicht van de vennootschap en haar kapitaal sinds haar oprichting tot en met de akte betreffende haar hervorming.

*
**

Voorstel van wet tot wijziging van artikel 29, § 4, 3°, van de wet van 20 november 1962 houdende hervorming van de inkomstenbelastingen.

ENIG ARTIKEL.

Artikel 29, § 4, 3°, van de wet van 20 november 1962 houdende hervorming van de inkomstenbelasting wordt vervangen als volgt :

« 3° die een andere rechtsvorm aannemen, tenzij de raming van de activa- en de passiva-elementen, met inbegrip van het kapitaal en de reserves bij die gelegenheid geen wijziging ondergaat, en in de statuten van de hervormde vennootschap een bijzonder artikel voorkomt met een historisch overzicht van het kapitaal van de hervormde vennootschap sinds haar oprichting tot en met de hervorming, onder vermelding van de datum van de verleden akten en, zo daartoe aanleiding bestaat, de verwijzing naar de bijlagen van het Belgisch Staatsblad, waarin die akten zijn bekendgemaakt. »